

Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымының құқықтық мәртебесі туралы келісімді бекіту туралы

Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 2 шілдедегі N 450-ІІ Заңы.

Кишиневте 2002 жылғы 7 қазанда жасалған Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымының құқықтық мәртебесі туралы келісім бекітілсін.

Қазақстан Республикасының

Президенті

Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт Ұйымының құқықтық мәртебесі туралы КЕЛІСІМ

(2003 жылғы 18 қыркүйекте күшіне енді - ҚР СИМ-нің ресми сайты)

Ұжымдық қауіпсіздік туралы шартқа қатысушы мемлекеттер,

1992 жылғы 15 мамырдағы Ұжымдық қауіпсіздік туралы Шартты (бұдан әрі - Шарт) негізге ала отырып,

халықаралық құқықтың жалпыға танылған принциптерін басшылыққа ала отырып,

Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт Ұйымының (бұдан әрі - Ұйым) мақсаттары мен принциптерін тиімді іске асыру үшін қажетті жағдайлармен қамтамасыз етуге ниет білдіре отырып,

төмендегілер туралы келісті:

1-бап

Осы Келісімнің мақсаттары үшін келтірілген төмендегі терминдер мынаны білдіреді:

"Тараптар" - осы Келісімге қатысушы мемлекеттер;

"мүше-мемлекеттер" - Ұйымға мүше-мемлекеттер;

"Кеңес" - Ұйым Жарғысының IV-тарауына сәйкес құрылған Ұжымдық қауіпсіздік кеңесі;

"болу мемлекеті" - аумағында Ұйым Хатшылығы орналасатын немесе оның іс-шарасы өткізілетін мүше-мемлекет;

"Ұйым органдары" - Ұжымдық қауіпсіздік кеңесі, Сыртқы істер министрлерінің кеңесі, Қорғаныс министрлерінің кеңесі, Ұйымға мүше-мемлекеттер Қауіпсіздік кеңесі хатшыларының комитеті;

мүше мемлекеттердің өкілдері" - мүше мемлекеттердің Ұйым жанындағы Тұрақты және Тұрақты Өкілдерін қоспағанда, Ұйым шеңберінде өткізілетін іс-шараларға қатысатын делегациялардың басшылары мен мүшелерін қоса алғанда, Ұйымға мүше мемлекеттердің өкілдері;

"Ұйым жанындағы Тұрақты және Тұрақты Өкіл" (бұдан әрі - Тұрақты өкіл) - Ұйымға мүше мемлекет өзінің ұлттық заңнамасына сәйкес тағайындайтын, Ұйым мәселелері жөніндегі қызмет және Ұйым Жарғысының IV тарауына сәйкес құрылған Тұрақты кеңестегі жұмыс үшін өзін жіберген мемлекет қажетті өкілеттіктер берген өкіл ;

"Ұйым жанындағы мүше мемлекеттің тұрақты өкілдігі" (Өкілдік) - ҰҚШҰ-ға мүше мемлекет Ұйым жанындағы оның мүдделерін білдіру үшін жіберетін Тұрақты өкіл басшылық жасайтын тұрақты сипаттағы миссия;

"Өкілдіктің үй-жайлары" - өкілдіктің басшылық резиденциясын, сондай-ақ оларға меншік құқығы кімге тәуелді болмасын оларға қарасты жер телімдерін қоса алғанда өкілдіктің мақсаттары үшін пайдаланылатын ғимараттар мен құрылыстар;

"Өкілдік қызметкерлері" - Тұрақты өкіл мен Өкілдік персоналының мүшелері;

"Өкілдік персоналының мүшелері" - Өкілдіктің дипломатиялық персоналының, әкімшілік-техникалық персоналы мен қызмет көрсетуші персоналының мүшелері;

"Дипломатиялық персонал мүшелері" - дипломатиялық дәрежесі бар Өкілдік персоналының мүшелері;

"Әкімшілік-техникалық персоналының мүшелері" - өкілдікке әкімшілік-техникалық қызмет көрсетуді жүзеге асыратын Өкілдік персоналының мүшелері;

"Қызмет көрсетуші персонал мүшелері" - Өкілдікке қызмет көрсету жөніндегі міндеттерді орындайтын Өкілдік персоналының мүшелері;

"Хатшылық" - Ұйымның тұрақты әрекет ететін жұмыс органы;

"Бас хатшы" - Кеңес тағайындайтын, Хатшылықты басқаратын Ұйымның жоғары әкімшілік лауазымды тұлғасы;

"Бас хатшының орынбасары" - Ұйымның жоғарғы әкімшілік лауазымды адамының орынбасары, тізбесін Кеңес айқындайтын, Хатшылықтағы лауазымдарға әрбір мүше мемлекетке бекітіп берілген квоталарға сәйкес белгіленген тәртіппен бекітілетін адамдар қатарындағы лауазымды адам;

"лауазымды тұлғалар" - тізбесін Кеңес анықтайтын, әрбір мүше-мемлекетке бекітіліп берілген лауазымдар квотасына сәйкес Ұйымға мүше-мемлекеттердің ұсынымы бойынша Ұйым шеңберінде белгіленген тәртіппен бекітілетін тұлғалар;

"қызметкерлер" - Ұйым шеңберінде мамандар ретінде өздерімен жасалған шарттар негізінде жұмыс істейтін тұлғалар;

"Ұйым үй-жайлары" - Ұйымның ресми мақсаттары үшін пайдаланылатын және Ұйымға болу мемлекеті ұсынған барлық үй-жайлар, ғимараттар немесе ғимараттардың бөлігі;

"отбасы мүшелері" - Бас хатшының, Өкілдік өкілдерінің және Өкілдіктің басқа да қызметкерлерінің, Ұйымның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің күйеуі (әйелі), кәмелетке толмаған балалары мен оның асырауындағы адамдар .

Ескерту. 1-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 2008.10.24 N 74-IV; 17.04.2020 № 317-VI Заңдарымен.

I. Ұйымның құқықтық қабілеттілігі, артықшылықтары мен иммунитеттері

2-бап

Ұйым әрбір мүше-мемлекеттің аумағында Ұйым Жарғысына сәйкес өз мақсаттарын іске асыру үшін қажетті құқықтық қабілеттілікті пайдаланады.

3-бап

Ұйымның мүлігі мен активтеріне қол сұғылмайды. Олар Ұйымның өзі иммунитеттен бас тартқан жағдайларды қоспағанда, әкімшілік немесе соттық қол сұғудың кез келген түрінен иммунитетті пайдаланады.

Ұйымның үй-жайы, сондай-ақ оның мұрағаттары мен құжаттары, соның ішінде қызметтік хат-хабарлар орналасқан орнына қарамастан тінтуге, реквизициялауға, тәркілеуге немесе қол сұғудың кез келген басқа түріне жатпайды.

Болу мемлекетінің тиісті билік және басқару органдарының өкілдері Бас хатшының немесе оны алмастыратын адамның келісімінсіз Ұйымның үй-жайына кіре алмайды.

Болу мемлекетінің тиісті билік және басқару органдарының шешімі бойынша кез келген іс-қимылдарды орындау Ұйымның үй-жайларында тек Бас хатшының немесе оны алмастыратын адамның келісімімен ғана орын алуы мүмкін.

Ұйымның үй-жайы Тараптардың бірінің заңы бойынша іздестіруде жүрген немесе мүше-мемлекетке не үшінші тарапқа ұстап беруге жататын адамдарға баспана бола алмайды.

Ұйым үй-жайларының қол сұғылмаушылығы оларды Ұйымның функцияларымен сәйкес келмейтін немесе Тараптардың қауіпсіздігіне, жеке немесе заңды тұлғалардың мүдделеріне залал келтіретін мақсаттарға пайдалануға құқық бермейді.

Болу мемлекеті Ұйымның үй-жайларын барлық басып кірулерден және залал келтіруден қорғау үшін тиісті шаралар қабылдайды.

4-бап

Ұйым мүше-мемлекеттерде қызмет көрсетудің (қызметтің) нақты түрлеріне төлеуді қоспағанда, тікелей салықтар мен алымдардан, баждар мен басқа да төлемдерден босатылады.

Ұйымның ресми пайдалануына арналған заттар мен өзге де мүліктер мүше-мемлекеттерде бұл үшін белгіленген жерлерден тыс немесе тиісті кедендік органның және осыған ұқсас қызмет көрсету түрінің жұмыс уақытынан тыс тасымалдау, сақтау, кедендік ресімдеу үшін алымдарды қоспағанда, өзге халықаралық ұйымдар үшін көзделген тәртіпте кедендік баж, салықтар салудан және осымен байланысты алымдардан босатылады. Оларды басқа мақсаттарда пайдалану, соның ішінде оларды сату немесе пайдалануға беру болу мемлекетінің заңнамасына сәйкес кедендік төлемдерді төлеуге және басқа да талаптарды орындауға әкеліп соғады.

5-бап

Ұйым өзінің ресми байланыс құралдарына қатысты болу мемлекеті дипломатиялық миссияларға ұсынатын жағдайдан қолайлырақ жағдайларды пайдаланады.

6-бап

Ұйым Ұйымның жалауын, эмблемасын немесе басқа да рәміздерін ол орналасқан үй-жайларда іліп қоюына және оларды қызметтік автокөлік құралдарында пайдалануына болады. Ұйымның рәміздерін басқа жерлерде орналастыру болу мемлекетімен келісуге жатады.

7-бап

Ұйым мүше-мемлекеттердің заңнамаларын сақтай отырып, өзінің мақсаттары мен функцияларына сәйкес жариялануы оның органдарының шешімдерімен көзделген баспа өнімдерін шығарады және таратады.

8-бап

Болу мемлекеті шаруашылық шарттардың негізінде Ұйым бюджетінің қаражаттары есебінен оның функцияларын жүзеге асыру үшін қажетті үй-жайлармен қамтамасыз етуде Ұйымға көмек көрсетеді.

9-бап

Ұйым осы Келісімде көзделген артықшылықтар мен иммунитеттерге байланысты кез келген теріс пайдаланудың алдын алу мақсатында мүше-мемлекеттердің билік және басқару органдарымен тұрақты ынтымақтастықты жүзеге асырады.

9¹ -бап

Ұйымның артықшылықтары мен иммунитеттерін белгілейтін осы Келісімнің ережелері Ұйымның Біріккен штабына қолданылады.

Ескерту. 9¹ -баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2008.10.24 N 74-IV Заңымен.

II. Ұйым Бас хатшысының, лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің артықшылықтары мен иммунитеттері

10-бап

Ұйымның Бас хатшысы, лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері халықаралық қызметкерлер болып табылады және Тараптардың билік органдарынан немесе ресми тұлғаларынан нұсқаулар сұрауға немесе алуға тиіс емес.

Әрбір Тарап Ұйымның Бас хатшысы, лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері функцияларының халықаралық сипатын мүлтіксіз құрметтеуге және оларға ықпал етпеуге міндеттенеді.

11-бап

Егер Бас хатшы, Бас хатшының орынбасарлары, олармен бірге тұратын отбасы мүшелері болу мемлекетінің азаматтары болмаса, олар 1961 жылғы 18 сәуірдегі Дипломатиялық қатынастар туралы Вена конвенциясында дипломатиялық агент және оның отбасы мүшелері үшін көзделген көлемде артықшылықтар мен иммунитеттерді пайдаланады.

Ескерту. 11-бап жаңа редакцияда - ҚР 17.04.2020 № 317-VI Заңымен.

12-бап

Ұйымның лауазымды тұлғалары және болу мемлекетінде олармен бірге тұратын отбасы мүшелері:

а) айтылған немесе жазылған және лауазымды тұлғалар ретінде жасалған істері үшін қылмыстық, азаматтық және әкімшілік жауапқа тартылмайды;

б) жалақысына және Ұйым төлейтін өзге де сыйлық ақыларына салық салудан босатылады;

в) барлық міндетті мемлекеттік борыштылықтан босатылады;

г) көші-қон жөніндегі шектеуден және шетел азаматтары ретінде тіркеуден босатылады;

д) бастапқы шұғылдануға арналған заттар мен өзге де мүліктер үшін белгіленген жерлерден тыс немесе тиісті кедендік органның және осыған ұқсас қызмет көрсету түрінің жұмыс уақытынан тыс тасымалдау, сақтау, кедендік ресімдеу үшін алымдарды қоспағанда, кедендік баж, салықтар салудан және осымен байланысты алымдардан босатылады. Айтылған заттар мен мүліктерді өзге мақсаттарға пайдалану, соның ішінде сату, пайдалануға беру кедендік төлемдерді төлеуге және болу мемлекетінің заңнамасына сәйкес басқа да талаптарды орындауға әкеліп соғады;

е) халықаралық дағдарыс кезінде дипломатиялық өкілдер пайдаланатын оралу жөніндегі жеңілдіктерді пайдаланады.

"Б", "Г", "Д", "Е" тармақтары болу мемлекеттерінің азаматтары болып табылатын немесе онда тұрақты тұратын лауазымды тұлғалар мен олардың отбасы мүшелеріне қолданылмайды.

Ұйымның лауазымды тұлғалары мен олардың болу мемлекетінің азаматтары болып табылатын отбасы мүшелері, егер Ұйымның өтініші бойынша болу мемлекетінің құзыретті органдары аталған тұлғаларға қажетті уақытша кейінге қалдыруды ұсынған жағдайда әскери борыштылықтан босатылады.

13-бап

Ұйымның Бас хатшысы, лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері ғылыми, шығармашылық және оқытушылық қызметтерді қоспағанда, жеке басының немесе өзге адамдардың мүддесі үшін коммерциялық немесе кез келген басқа қызметпен айналысуға құқылы емес.

Осы Келісімнің 11 және 12-баптарына сәйкес болу мемлекетінде салық салудан босатылған адамдар, егер олар осы бапта аталған қызметтерден табыс алатын болса, ондай қызметтерден алатын жиынтық табысын декларацияда көрсетеді және болу мемлекетінің заңнамасына сәйкес оған салық төлейді.

14-бап

Ұйымның Бас хатшысы, лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері кез келген көлік құралдарын пайдаланумен байланысты үшінші адамның денсаулығы мен мүлкіне келтірілуі мүмкін залалдан сақтандыруға қатысты болу мемлекетінің заңнамасында көзделген талаптарды сақтауы тиіс.

15-бап

Ұйымның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері мыналарды ұсыну жағдайларынан басқа, олардың қызметтік міндеттерін тікелей орындау кезінде жасайтын іс-қимылдарына қатысты болу мемлекетінің юрисдикциясына жатпайды:

а) Ұйымға, лауазымды тұлғаға немесе қызметкерге, оны басқаратын адамға тиесілі көлік құралдарынан туындаған жол-көлік оқиғасына байланысты залалдың орнын толтыру талап арыздарын;

б) қайтыс болуына немесе дене жарақатына, лауазымды тұлға немесе қызметкер тарапынан туындаған іс-қимылдарға байланысты талап арыздарды.

Болу мемлекетінің азаматтары болып табылмайтын Ұйым қызметкерлері көші-қон жөніндегі шектеулерден және шетелдіктер ретінде тіркеуден босатылады.

16-бап

Ұйымның лауазымды тұлғаларының немесе қызметкерлерінің құжаттары болу мемлекетінде кез келген уақытта және ақпарат таратушыларға қарамастан қол сұғылмайды.

17-бап

Болу мемлекетінің азаматтары болып табылмайтын Ұйымның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері орналасқан тұрғын үйлер болу мемлекетінде қол сұғылмайды және олар тінтуден, реквизициядан, тұтқындаудан және атқарушылық іс-әрекеттерден иммунитетті пайдаланады.

18-бап

Ұйымның Бас хатшысы, лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері пайдаланатын артықшылықтар мен иммунитеттер олардың жеке пайдасы үшін емес, Ұйымның мүддесінде өздерінің ресми функцияларын тиімді, тәуелсіз орындау үшін ұсынылады.

19-бап

Бас Хатшы, лауазымды тұлғалар мен олардың отбасы мүшелері тағайындалған жерге жүру кезінде болу мемлекетінің аумағына кірген сәттен бастап немесе, егер олар осы аумақта болса, Бас хатшы немесе лауазымды тұлға өз міндеттерін орындауға кіріскен сәттен бастап осы Келісімде көзделген артықшылықтар мен иммунитеттерді пайдаланады.

Бас хатшының немесе лауазымды тұлғаның функциялары аяқталған жағдайда оның артықшылықтары мен иммунитеттері, сондай-ақ онымен бірге тұратын оның отбасы мүшелерінің артықшылықтары мен иммунитеттері, әдетте, осы адамның болу мемлекетін тастап кеткен сәтінен немесе осы сәттердің қайсысы бірінші түсетіндігіне байланысты жасау үшін орынды мерзімнің аяқталуы бойынша тоқтатылады.

Бас хатшының немесе лауазымды тұлғаның отбасы мүшелерінің артықшылықтары мен иммунитеттері олар отбасы мүшелері болудан қалған жағдайда тоқтатылады. Егер

осындай адамдар орынды мерзім ішінде болу мемлекетін тастап кету ниетінде болса, онда олардың артықшылықтары мен иммунитеттері олар кеткен уақытқа дейін сақталады.

Ұйымның Бас хатшысы немесе лауазымды тұлғасы қайтыс болған жағдайда оның бірге тұратын отбасы мүшелері олар болу мемлекетін тастап кеткен сәтке дейін немесе осы сәттердің қайсысы бірінші түсетіндігіне байланысты болу мемлекетін тастап кетудің орынды мерзімі аяқталғанға дейін оларға ұсынылған артықшылықтар мен иммунитеттерді пайдалануды жалғастырады.

20-бап

Осы Келісімге сәйкес артықшылықтар мен иммунитеттерді пайдаланатын барлық тұлғалар олардың артықшылықтары мен иммунитеттері үшін залалсыз түрде болу мемлекетінің заңнамасын құрметтеуге міндетті. Олар сондай-ақ осы мемлекеттің ішкі істеріне араласпауға міндетті.

21-бап

Ұйымның пікірі бойынша иммунитет әділдікті жүзеге асыруға кедергі жасаған жағдайда және иммунитеттен бас тарту ол ұсынған мақсаттарға залал келтірмесе, Ұйым оның лауазымды тұлғасының иммунитетінен бас тарта алады. Бас хатшыға қатысты иммунитеттен бас тарту құқығы Кеңеске тиесілі.

Иммунитеттен бас тарту айқын көрсетілуі керек.

21¹-бап

Ұйымның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің (осы Келісімнің 11-бабында көрсетілгендерді қоспағанда) артықшылықтары мен иммунитеттерін белгілейтін осы Келісімнің ережелері, *mutatis mutandis* Ұйымның Біріккен штабының әскери қызметшілері мен азаматтық персоналына қолданылады.

Ескерту. 21¹-баппен толықтырылды - ҚР 2008.10.24 N 74-IV Заңымен; өзгеріс енгізілді - ҚР 17.04.2020 № 317-VI Заңымен.

III. Өкілдіктің және Өкілдік қызметкерлерінің артықшылықтары мен иммунитеттері

Ескерту. III-тараумен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2008.10.24 N 74 -IV Заңымен.

22-бап

Мүше мемлекеттер Ұйым жанындағы Тұрақты өкілдіктерді (Өкілдіктер) құруы мүмкін.

23-бап

Өкілдік басшысының функциясын жүзеге асыратын Тұрақты өкілден басқа, Өкілдік Өкілдік қызметкерлерін қамтуы мүмкін.

Ескерту. 23 -бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 17.04.2020 № 317-VI Заңымен.

24-бап

Өкілдіктер, Тұрақты өкілдер мен өкілдіктің басқа да қызметкерлері - Өкілдіктің дипломатиялық персонал, мүшелері, әкімшілік-техникалық және қызмет көрсетуші персоналының мүшелері, сондай-ақ олардың отбасы мүшелері тиісінше 1961 жылғы 18 сәуірдегі Дипломатиялық қатынастар туралы Вена конвенциясының мәні бойынша мемлекеттердің дипломатиялық өкілдіктеріне, дипломатиялық агенттіктеріне, дипломатиялық өкілдіктердің әкімшілік-техникалық және қызмет көрсетуші персоналына және олардың отбасы мүшелеріне берілетін көлемде артықшылықтарды, иммунитеттерді және жеңілдіктерді пайдаланады.

Ескерту. 24 -бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 17.04.2020 № 317-VI Заңымен.

25-бап

Өкілдік өз ғимараттарында жіберуші тараптың және Ұйымның туы мен эмблемасын орналастыру құқығына ие.

Осы бапта көзделген құқықтарды жүзеге асырған кезде болатын мемлекеттің заңдары, ережелері және салт-дәстүрлері назарға алынады.

26-бап

Болатын мемлекет жіберуші мемлекеттің қаражаты есебінен жіберуші мемлекетке Өкілдік үшін қажетті ғимараттарды алуға немесе сатып алуға көмек көрсетеді.

27-бап

Жіберуші мемлекет Хатшылықты және болатын мемлекетті:

а) Тұрақты өкілді, Өкілдіктің басқа қызметкерлерін тағайындау туралы, олардың лауазымдары мен атақтары, олардың келуі мен соңғы кетуі немесе Өкілдіктегі олардың функцияларын тоқтату туралы, сондай-ақ олардың Өкілдіктегі қызметі уақытында олардың мәртебесіне ықпал ететін кез келген басқа да өзгерістер туралы;

ә) Тұрақты өкілді немесе Өкілдіктің басқа қызметкерінің отбасы мүшесі болып табылатын және онымен бірге тұратын кез келген адамның келуі және соңғы кетуі туралы және тиісті жағдайларда осы немесе өзге де адамның отбасының осындай мүшесі болуы немесе болмауы туралы;

б) Өкілдіктегі әкімшілік-техникалық және қызмет көрсетуші персонал жұмысының басталуы мен оны тоқтату туралы;

в) Келісімнің 38-бабына сәйкес қол сұғылмайтын үй-жайлардың орналасқан жері туралы хабардар етеді, сондай-ақ осындай үй-жайларға сәйкестендіру үшін қажет болуы мүмкін кез келген басқа да мәліметтерді хабарлайды.

Ескерту. 27 -бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 17.04.2020 № 317-VI Заңымен.

28-бап

1. Осы Келісімге сәйкес артықшылықтар мен иммунитеттерге құқығы бар әрбір адам өз постысына отыру үшін барған кезде болатын мемлекеттің аумағына келген сәтінен бастап немесе егер ол адам болатын мемлекеттің аумағында әлдеқашан болса, онда оны тағайындау туралы Ұйым немесе жіберуші мемлекет болатын мемлекетке хабарлаған сәттен бастап оларды пайдаланады.

Егер артықшылықтар мен иммунитеттерді пайдаланатын адамның функциялары аяқталса, оның артықшылықтары мен иммунитеттері, әдетте, бұл адам болатын мемлекеттің аумағынан кеткен сәтінен бастап немесе осыны іске асыру үшін белгіленген мерзім аяқталғаннан кейін тоқтатылады. Алайда осындай адамның Өкілдіктің қызметкері ретінде өз функциясын орындау кезінде жасаған іс-қимылдарына қатысты иммунитет қолданысын жалғастырады.

2. Тұрақты өкіл немесе Өкілдіктің басқа қызметкері қайтыс болған жағдайда оның отбасы мүшелері олардың құқығы бар артықшылықтар мен иммунитеттерді болатын мемлекеттің аумағынан кету үшін белгіленген мерзім аяқталғанға дейін пайдалануды жалғастырады.

3. Тұрақты өкіл, Өкілдіктің басқа да қызметкері немесе онымен бірге тұратын оның отбасы мүшесі қайтыс болған жағдайда, болатын мемлекеттің аумағы шегінде сатып алынған және ол қайтыс болғанға дейін тыйым салынған барлық мүлікті қоспағанда, болатын мемлекет қайтыс болған адамның жылжымалы мүлкін әкетуге рұқсат береді. Болатын мемлекеттегі жылжымалы мүлікке мұрагерлікке әр түрлі салықтар қайтыс болған адамның осы мемлекетте Тұрақты өкіл, Өкілдіктің басқа қызметкері немесе оның отбасы мүшесі ретінде болып табылуына байланысты салынбайды.

Ескерту. 28 -бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 17.04.2020 № 317-VI Заңымен.

29-бап

Тұрақты өкіл және Өкілдіктің басқа да қызметкерлері, әдеттегідей, жіберуші мемлекеттің азаматтары болып табылуы тиіс.

Жіберуші мемлекет Тұрақты өкілді немесе Өкілдіктің басқа да қызметкерін өзінің басқа өкілдігі дипломатиялық персоналының мүшесі ретінде тағайындауы мүмкін, сондай-ақ өзінің басқа өкілдігі дипломатиялық персоналының мүшесін Тұрақты өкіл немесе Өкілдіктің басқа да қызметкері ретінде тағайындауы мүмкін.

Болатын мемлекеттің азаматы болып табылатын немесе онда тұрақты тұратын Тұрақты өкіл өз функцияларын орындау кезінде жасаған ресми іс-қимылдарға қатысты заңдық иеліктен тек иммунитетті және қол сұғылмаушылықты пайдаланады.

Болатын мемлекеттің азаматтары болып табылатын немесе онда тұрақты тұратын Өкілдіктің басқа да қызметкерлері тек болатын мемлекет жол беретін мөлшерде ғана артықшылықтар мен иммунитеттерді пайдаланады. Алайда болатын мемлекет осы тұлғаларға өзінің заңдық иелігін Өкілдіктің функцияларын жүзеге асыруда тиісті түрде араласпайтындай етіп жүзеге асыруы тиіс.

Ескерту. 29 -бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 17.04.2020 № 317-VI Заңымен.

30-бап

Осы Келісімде көзделген артықшылықтар мен иммунитеттер үшін залалсыз Тұрақты өкіл және Өкілдіктің басқа да қызметкерлері, сондай-ақ олардың отбасы мүшелері болатын мемлекеттің заңнамасын құрметтеуге және оның ішкі істеріне араласпауға міндетті.

Ескерту. 30 -бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 17.04.2020 № 317-VI Заңымен.

31-бап

Тұрақты өкіл және Өкілдіктің басқа да қызметкерлері, сондай-ақ олардың отбасы мүшелері болатын мемлекеттің заңнамасына сәйкес олар пайдаланатын немесе оларға тиесілі барлық көлік құралдарына қатысты үшінші тұлғалардың алдындағы жауапкершілігін сақтандыру туралы міндеттерді орындауы тиіс.

Өкілдіктің үй-жайлары және Тұрақты өкілдің, Өкілдіктің басқа да қызметкерлері мен олардың отбасы мүшелерінің орналасқан тұрғын үй-жайлары Тұрақты өкілдің, Өкілдіктің басқа да қызметкерлерінің өздерінің ресми функцияларын орындаумен үйлеспейтін мақсаттарға пайдаланбауы тиіс.

Ескерту. 31 -бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 17.04.2020 № 317-VI Заңымен.

32-бап

Егер олар болатын мемлекеттің азаматтары болып табылмаса немесе онда тұрақты тұрмайтын болса, Тұрақты өкілдің отбасы мүшелері және Өкілдіктің басқа да

қызметкерлері Өкілдіктің қызметкерлері пайдаланатын сондай артықшылықтар мен иммунитеттерді пайдаланады.

Ескерту. 32 -бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 17.04.2020 № 317-VI Заңымен.

33-бап

Жіберуші мүше мемлекет Тұрақты өкілдің және Өкілдіктің басқа да қызметкерлерінің иммунитетінен оның пікірі бойынша иммунитет әділ сотты жүзеге асыруға кедергі болатын жағдайларда одан бас тартылуы мүмкін және иммунитеттен бас тарту оны берумен байланысты мақсаттарға зиян келтірмейді.

Бас тарту айқын сипатталған болуы тиіс.

Егер жіберуші мүше мемлекет Тұрақты өкілдің немесе Өкілдіктің басқа да қызметкерінің азаматтық талапқа қатысты иммунитетінен бас тартпаса, ол істің әділ шешілуі үшін бар күшін салады.

Тұрақты өкіл немесе Өкілдіктің басқа да қызметкерлерінің іс қозғауы оны негізгі талаппен тікелей байланысты кез келген қарсы талапқа қатысты иммунитетке сүйену құқығынан айырады.

Ескерту. 33 -бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 17.04.2020 № 317-VI Заңымен.

34-бап

Егер мемлекеттік қауіпсіздік мақсаттары бойынша кіруге тыйым салынатын немесе реттелетін аймақтар туралы заңдар мен ережелерге қайшы келмейтін жағдайда, болатын мемлекет мүше мемлекеттердің барлық өкілдерінің олардың функцияларын орындау үшін қажетті мөлшерде өзінің аумағы бойынша жылжуларын және жол жүру еркіндігін қамтамасыз етеді.

35-бап

Болатын мемлекет және Ұйым Өкілдікке олардың өз функцияларын орындауда көмек көрсетеді.

IV. Мүше-мемлекеттер өкілдерінің артықшылықтары мен иммунитеттері

Ескерту. III-V-тараулар мен 22-35-баптар тиісінше IV-VI-тараулар және 36-49-баптар деп саналды - Қазақстан Республикасының 2008.10.24 N 74-IV Заңымен.

36-бап

Мүше-мемлекеттердің өкілдері ресми функцияларды орындау кезінде және мүше-мемлекеттерде Ұйым ұйымдастыратын іс-шараларды өткізу орнына жүру уақытында мынадай артықшылықтар мен иммунитеттерді пайдаланады:

а) жеке тұтқындаудан немесе ұстаудан, сондай-ақ олардың осы ретте жасалуы мүмкін барлық іс-қимылдарына қатысты болу мемлекетінің юрисдикциясынан иммунитетті;

б) тұрғын үйінің қол сұғылмаушылығы;

в) алып жүрілетін жүгін және қол жүгін, егер олардың құрамында ресми немесе жеке пайдалануына арналмаған заттар мен өзге де мүліктер, немесе әкелуі мен әкетуіне тыйым салынған немесе мүше-мемлекеттің заңнамасымен реттелетін заттар мен өзге де мүліктер жоқ деп болжауға елеулі негіздер болмаса кедендік тексерілуден босатылуы. Тексеру қажет болған жағдайда мұндай тексеру мүше-мемлекеттің аталған өкілінің немесе оның уәкілетті өкілінің қатысуымен ғана жүргізілуі тиіс;

г) көші-қон бойынша шектеулерден және шетелдіктер ретінде тіркеуден босатылуы.

37-бап

Мүше-мемлекеттердің өкілдері пайдаланатын артықшылықтар мен иммунитеттер оларға жеке пайдасы үшін емес, Ұйымның мүддесінде өз функцияларын тиімді, тәуелсіз орындау үшін ұсынылады.

Мүше-мемлекеттердің өкілдері болу мемлекетінде ғылыми, шығармашылық және оқытушылық қызметтерді қоспағанда, жеке пайдасы немесе басқа тұлғалардың пайдасы мүддесінде коммерциялық немесе кез келген басқа қызметпен айналысуға тиіс емес.

38-бап

Мүше-мемлекеттердің өкілдері орналасқан үй-жайлар, олардың қызметтік қажеттілік үшін пайдаланып жүрген жабдықтары мен басқа да мүлігі, сондай-ақ көлік құралдары тінтуден, реквизициядан, тұтқындаудан және атқарушылық іс-әрекеттерден иммунитетті пайдаланады.

39-бап

Мүше-мемлекеттер өкілдерінің құжаттарына кез келген уақытта және ақпарат таратушыға қарамастан қол сұғылмайды.

40-бап

Бағыттаушы мүше-мемлекет оның пікірі бойынша иммунитет әділ сотты жүзеге асыруға кедергі келтірген жағдайда және иммунитеттен бас тарту ол ұсынылған мақсаттарға залал келтірмесе өз өкілінің иммунитетінен бас тарта алады.

Бас тарту айқын көрсетілуі керек.

Бағыттаушы мүше-мемлекет азаматтық талапқа қатысты өз өкілінің иммунитетінен бас тартпаса, онда ол барлық күшті істің әділетті шешілуіне салады.

Мүше-мемлекеттің өкілімен іс қозғауы оны негізгі талаппен тікелей байланысты кез келген қарсы талапқа қатысты юрисдикцияның иммунитетіне сілтеме жасау құқығынан айырады.

V. Еңбек қарым-қатынастары және әлеуметтік қамтамасыз ету

41-бап

Ұйым Бас хатшысының, лауазымды тұлғаларының және қызметкерлерінің еңбек қарым-қатынастарын Ұйым реттейді.

Ұйымның техникалық және қызмет көрсету қызметкерлерінің еңбек қарым-қатынастары болу мемлекетінің ұлттық заңнамасымен реттеледі.

41¹-бап

Ұйымға квота негізінде жұмысқа жіберілген лауазымды тұлғаларға Ұйымдағы жұмысы аяқталғаннан кейін жіберуші мемлекеттің шешімі бойынша лауазым ұсынылады.

Ескерту. 41¹-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2008.10.24 N 74 -IV Заңымен.

42-бап

Ұйымның Бас хатшысына, лауазымды тұлғалары мен қызметкерлеріне және олардың отбасы мүшелеріне әлеуметтік қамтамасыз ету (сақтандыру) жөнінде жәрдемақы тағайындау және төлеу Ұйым Бас хатшысының, лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің ресми функцияларын орындау кезеңіне болу мемлекетінің заңнамасымен белгіленген тәртіпте жүзеге асырылады. Бұл ретте әлеуметтік және медициналық сақтандыру қорларына аудару болу мемлекетінің заңнамасына сәйкес Ұйымның бюджетінен жүргізіледі.

43-бап

Ұйымның Бас хатшысын, лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерін зейнетақымен қамсыздандыру, олар азаматтары болып табылатын мүше-мемлекеттердің заңнамасы бойынша жүзеге асырылады. Бұл ретте Ұйымның Бас хатшысы, лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері азаматтары болып табылатын мүше-мемлекеттердің тиісті қорларына мүше-мемлекеттердің заңнамасымен белгіленген зейнетақымен қамсыздандыруға аудару Ұйым бюджетінен жүргізіледі.

Ұйымның Бас хатшысына, лауазымды тұлғалары мен қызметкерлеріне зейнетақы төлеу жөніндегі шығындарды олар азаматтары болып табылатын мүше-мемлекеттер көтереді.

44-бап

Әлеуметтік қамтамасыз ету бойынша зейнетақы немесе жәрдемақы тағайындау кезінде сақтандыру немесе еңбек өтіліне олар азаматтары болып табылатын мүше-мемлекеттердің заңнамасына сәйкес Ұйымның Бас хатшысы, лауазымды тұлғасы немесе қызметкері ретіндегі жұмыс мерзімі саналады.

VI. Қорытынды ережелер

45-бап

Осы Келісімді қолданумен немесе түсіндірумен байланысты даулы мәселелер мүдделі Тараптардың кеңес берулер және келіссөздер жолымен шешіледі.

46-бап

Осы Келісім бекітуге жатады және бекіту туралы соңғы жазбаша хабарламаны Бас хатшы болып табылатын депозитарийге сақтауға тапсырған күннен бастап күшіне енеді.

47-бап

Осы Келісім оған Ұйым Жарғысының 19-бабына сәйкес Ұйым мүшелігіне кіретін кез келген мемлекеттің қосылуы үшін ашылған. Осы Келісімге қосылу туралы құжаттар депозитарийге сақтауға тапсырылады.

Қосылатын мемлекет үшін осы Келісім депозитарийдің бекіту туралы жазбаша хабарламаны алған күнінен бастап күшіне енеді.

48-бап

Кез келген Тарап осы Келісімнен депозитарийге жазбаша хабарлама жіберу жолымен шығуы мүмкін.

Осы Келісімнің күші осы Тарапқа қатысты депозитарийдің осындай хабарламаны алған күнінен бастап 6 айдың аяқталуы бойынша тоқтатылады.

49-бап

Осы Келісімге осы Келісімнің ажырамас бөлігі болып табылатын жекелеген хаттамалармен ресімделетін өзгерістер мен толықтырулар енгізілуі мүмкін. Өзгерістер мен толықтырулар депозитарийге тиісті хабарламаны жіберу жолымен кез келген Тараптан ұсынылуы мүмкін.

Өзгерістер мен толықтырулар туралы хаттамалар бекітуге жатады және осы Келісімнің 46-бабында көзделген тәртіпте күшіне енеді.

2002 жылғы 7 қазанда Кишинев қаласында орыс тілінде бір түпнұсқалық данада жасалды.

Келісімнің түпнұсқалық данасы депозитарийде сақталады, ол осы Келісімге қол қойған әрбір мемлекетке оның куәландырылған көшірмесін жібереді.

Ескерту. 49-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2008.10.24 N 74-IV Заңымен.

Армения Республикасы үшін
(қолы)

Қырғыз Республикасы үшін
(қолы)

Беларусь Республикасы үшін
(қолы)

Ресей Федерациясы үшін
(қолы)

Қазақстан Республикасы үшін
(қолы)

Тәжікстан Республикасы үшін
(қолы)